

PULINA:

Toiveita, tavoitteita ja todellisuutta

Teksti: Ann-Mari Lintunen

Kirjoittaja on priimaan tähtäävä puuhailija, jonka toimien tulokset ovat yleensä varsin tavallisia.

Kevättä ja odotuksia on taas runsaasti ilmassa siitepölyn lisäksi. Suunnitelmia ja unelmia pukkaa: teen sitä ja tätä, opin, parannan, suoritan, rentoudun, annan tilaa, kunnioitan ja otan huomioon entistä enemmän. Noin alkuun, peltotöiden, aitojen korjailun, kerinnän ja sorkanleikkuun lomassa. Tavoitteita asettaessa pitää vähän harkita suuruusluokkaa, ettei menetä uskoaan projekteihin jo ennen aloittamista. Tavoite on jotain, mitä ei hevillä uskalla sanoa ääneen, hiljaa mielessäänkin pitää olla vähän varovainen, harkinta-aikaa on annettava itselleen, ja sitten, kun sen on riittävällä tavalla kirkastanut tavoitteen ja maalin, niin johdonmukaisesti olisi laadittava askelmerkit oikeaan suuntaan. Ja sitten, kun on onneton tavoitteitaan julkisesti julistanut, löytää kuitenkin itsensä jostain vanhasta poterosta reilujen taka-askelten jälkeen. Ei kun uudestaan tulta päin.

Jännittävimmät odotukset ovat asioita, joita on pistänyt alulle, toivoen niiden toteutuvan parhaalla mahdollisella tavalla. Kuitenkaan niihin ei lopulta voi itse kovin paljoa vaikuttaa, vain toivoa,

ja sitten koittaa päästää odotuksista irti ja mukautua todellisuuteen. Osa odotuksista on vähintään läheistä sukua pelolle. Vajaan vuoden ikäinen pentulauma, joiden kanssa kävimme huhtikuun lopulla koko porukan korkeanpaikan kevätkursilla Tammisaarella, oli kovin jännittävää nähdä seitsenpäisessä kokonaisuudessaan. Toki odotukset ovat jo talven aikana kokeneet kovia, esimerkiksi melko hyökkimisherkkä tuo seitsikko ainakin tuntuu olevan. Innokkuus ja epävarmuus kai lyövät tassunsa yhteen ja reaktiona itsevaltioidenkin keinovalikoimasta tuttu 'hajota ja hallitse' on tullut jokaisen kohdalla tutuksi vähintään sytyttelyvaiheessa. Onneksi innokkaita pentuja voi kouluttaa ja neuvoa, toisin kuin tämän maailman diktaattoreita. Toisaalta monet toiveet ovat toteutuneet: kaikki ovat syntyneet, ne eivät ole tolkkuttoman herkkiä, jos eivät mahdollisia jästipäitäkään, ja mikä mukavinta, ne ovat edelleen kaikki hengissä. Kop kop.

Paimenpentuihin, kuten mihin tahansa kasvatus-/jalostustyöhön, niin lampaisiin, nautoihin, nurmeen tai viljaan, kohdistuu huikeita odotuksia. Sitä

toivoo, että tällä yhdistelmällä tai näillä pellonmuokkausmenetelmillä sadosta tulee mahtava. Silti keskimäärin syntyy tavallista, vaikka miten priimaa yrittäisi. Minua niin raivostuttaa sanonta, jossa yritetään muka tavallista ja saadaankin priimaa, sillä miksi kukaan yrittäisi keskivertoa? Sitä tulee väistämättä. Ja edistyksen edistyessä, ainakin noin niin kuin jalostuksessa, entisestä priimasta, joka on vaikka sen hetken paras kymmenys, tulee tavallista muutaman sukupolven jälkeen, mikäli tavoitteet ja niihin tähtäävät menetelmät ja mittarit on laadittu oikein. Toisaalta vaikka vuosikymmenen päästä saatetaan huomata, että tavoite asetettiin aikanaan näin, siihen päästiin, mutta menttiin sittenkin vähän metsään, tuli uusia ongelmia, tai ympäröivä todellisuus muuttui niin, että vuosien takainen tavallinen paljastuikin kokeneemmilla silmillä ja uusilla mittareilla taas tavoittelemisen arvoiseksi. Eli juu, siinä mielessä tavallisen yritys on ehkä ok.

Jalostukseen ja pentuihin palatakseni: sitä odotetaan ja toivotaan, että niissä yhdistyisivät vanhempien parhaat puolet. Onhan se teoreettisesti mahdollista,

Seitsemän pentua vanhempineen oli mahdoton saada fiinisti samaan kuvaan. Minna Surakka ja Igor, Minna Lappalainen ja Doris, Matti Tuhkalainen, Papu, Wille, emäkoira Riha, Tatsi ja Kymi, Annika Paarvio, isäkoira Fred ja Bill.

KUVA ANN-MARI LINTUNEN

Kevään kurssilla käytetty pyöroaitaus tuntui toimivalta tavalta helpottaa nuorten koirien jännitystä olla lähellä eläimiä, joten se tuli rakennettua kotonakin. Kun omat lampaat ovat vielä todella vauhdikkaita, saa pyörössä helpoiten aikaan turvallisen, 'vakioidun' treenitilanteen.

KUVA ANNE KONSTI

mutta ei kovin todennäköistä. Kasvattajana sitä saattaa myös odottaa, että oman narttukullan loistavat ominaisuudet, jotka ovat tuttuja ja turvallisia ja, joihin on sen yksilön kohdalla onnistunut vastaamaan jotakuinkin onnistuneesti, toistuisivat jälkeläisissä uroksen pahemmin häiritsemättä kokonaisuutta. Uroksen omistajalla varmaan ajatus menee toisin päin. Tai kun yritettiin paikata toisen puutteita toisen vahvuuksilla, pahimmassa tapauksessa joku jälkeläisistä saikin ne ns. huonot ominaisuudet. No, sitähän jalostus on, varsinkin, jos aines on hyvin heterogeenistä, niin saadaan paljon kaikenlaista. Siinä on toki se hyvä puoli, että monimuotoisuus kukoistaa. Mahdollisessa seuraavassa sukupolvessa tai parituksessa voidaan koittaa toisenlaista korjausliikettä.

Olipa odotukset mitä tahansa, niin pentu on se, mikä on, ja se on lopulta oma yksilönsä, ei vain vanhempiensa ominaisuuksien sattumanvarainen koelma. Kaikki eivät ole samasta puusta veistettyjä, vaikka päältäpäin katsottuna esimerkki pentueen velimiehet Kymi, Wille ja Igor kyllä helposti veljiksi arvaa, mutta muusta pentueesta ei selkeää yhdennäköisyyttä löydä. Paimennusominaisuuksien vertailua vaikeuttaa se, että pentuja on viety eri tavalla, eri ihmisen toimesta, erilaisissa olosuhteissa ja eri määriä eteenpäin paimennuksen polulla. Kokeillessani muiden pentuja olen kuitenkin tuntemattoman kanssa tekemisissä, vaikka erehdyn kuvittelemaan, että eipä mitään, tästä se lähtee, niin kuin nuo omatkin. Eipä lähde. Oma kokemattomuus vaikeuttaa, en oikein osaa käsitellä niiden kokemuseroja, vaan yritän aloit-

taessani toisen kanssa jatkaa vähän niin kuin siitä, mihin omia pentuja treenatessa kanssa jäin, ja niidenkin vaihtaminen lennossa on vaikeaa. Jokaisen koiran kanssa olisi vaan opittava katsomaan juuri sitä koiraa, juuri sen tilannetta ja ominaisuuksia ominaisuuksina, ainakin osittain ilman sukunsa, tai omien odotusten ja pelkojen painolastia.

Paikallisessa treeniryhmässä puhuttiin keväällä siitä, miten kukakin pennun valitsee. Sattumankauppaa tuntuu enimmäkseen olevan. Alle 8 viikon ikäisessä voi tapahtua vaikka minkälaisia muutoksia. Pentueen voi valita, ja sitten joku asia saa valinnan syntymään. Jälkikäteen on helppo viisastella, että olisipa se valinta mennytkin toisinpäin jonkun toisen pennun ja ihmisen kanssa, mutta ei sitä voi tietää, niin kuin ei minkään muunkaan ratkaisun tosiasiallista vaikutusta. Monen ajatus oli, että mikäli joku pennuista syystä tai toisesta miellyttää, kannattaa ottaa se, olipa syy sitten pennun käytös, väri, karvan pituus tai jokin muu piirre, tärkeää on, että tykkää.

Oman pentueen kanssa tilanne on ehkä vähän eri, itse ainakin otin huomioon erikoistapaukset mieltymysseikkojen ohella. Nartuista pidin sen, jonka luonne tuntui hankalimmalta. Tatsi oli jo pikkupentuna aina hukassa ja omissa touhuissaan, enkä moista individualistia kehdannut oikein kenenkään muun risaksi antaa. Vähän hankalaksi se on osoittautunutkin, ei enää niinkään itsellisyytensä, vaan omistajaluonteensa vuoksi. Se kyllä kohtelee vanhempia koiria ylitsevuotavan ystävällisesti, toistaiseksi, mutta ikätoverit saavat täydeltä laidalta kytäystä, murinaa ja hyökkäyksiä, kun

Tatsi omistaa lelut, ihmiset ja paikat. En ole oikein onnistunut sitä järkevästi estämään, mutta toivottavasti poisajamisella ja huomiotta jättämisellä tapahtuisi vielä jotain parannusta. Mahtava tyyppi se silti on ja paimenena todella kivan oloinen, ehkä eniten emänsä, minun narttukultani tapainen... Pentueessa oli uros, johon tykästyin tosi kovasti, se oli aina jalan juuressa. Minun ei pitänyt tosiaankaan ottaa urosta narttulaumaan, mutta Piin ennenaikaisen menettämisen jälkeen halusin jättää varakoiran, jos minun tai miehen pennulle kävisi jotain. Jos pikkupentujasta olisi selvitty ilman draamaa, se varamies olisi eittämättä ollut se korvien väliin luikertanut suosikkipoika Wille. Mutta Kymi joutui leikkaukseen, enkä halunnut myydä toipilaspentua. Kymiä mukavampaa koiraa ei olekaan, joten olen tosi tyytyväinen sattuman sanelemaan osaani. Willestä tykkään myös edelleen paljon, ja olisin varmasti onnellinen senkin kanssa.

Yleensä en kauheasti piittaa muiden koirista, mutta kyllä näissä omissa kasvateissa joku lisäpalikka on. Niitä on erityisen kiva tavata ja katsoa. Suhde itselle jääneisiin syntyi oikeastaan itsestään, kun yleensä pennun tavoille oppiminen ja siihen kiintyminen ottaa aikaa ainakin pari kuukautta. Jopa vanha Rai hyväksyi pennut paljon helpommin kuin aiemmat, joihin se alkoi luottaa vasta noin vuoden kuluttua. Toisaalta tällä kertaa en ole vuosikkaiden kanssa ihan niin huimissa paimennusfiiliksissä kuin aiemmin, lieneekö syynä kasvattajan ylimääräiset odotukset ja pelot, vai se, että kahden oman pennun eteenpäin vieminen ja muidenkin pentujen kanssa jeesiminen käyvät ihan työstä. ■

